

Опознавателна обиколка

Приближаваме езерцето откъм стратосферата.

Най-напред съзираме Лапландия. Нейните части са: 1) Вълнуващата Западна Лапландия. Ски курортите Леви и Юляс, *меянкиели*¹, писателят Тимо Мука, художниците Калерво Палса и Рейдар Сярестьониemi. 2) Екзотичната Северна Лапландия. Саами², планини и бродещи из тях стада северни елени, езерото Инари и арктически сивен. 3) Глупавата Източна Лапландия. Блато и комари. Не вълнува никого.

Освен нас.

Устремяваме се натам въпреки силните насрещни ветрища. Не е за вярване. Дори земното кълбо се мъчи да ни запрати на запад.

Аз обаче си измислям собствени природни закони.

Пристигаме изотгоре, за да разбереш. Лапландия е голяма. Даже от Соданкюля трябва да газкаме с колата близо пет часа право на север, за да стигнем до Северния ледовит океан.

Забрави, шофирането е лошо мерило. Няма много пътища. Нито пък къщи. Нито хора.

Има дива пустош. Мъчно определим пущинак, нещо като излишък, който бог цапнал

около северната полярна шапка, след като другаде разположил поляни, тресавища и

дъждовни гори. Ама че мизерник е бил онзи бог! Преувеличавам. Възвишенията са

красиви. Но всичко останало! Не че се оплаквам. Тук няма никого, тоест има място.

Цялата същност на Лапландия е в комбинацията от големина и празнота. В пронизания от

обрулени смърчове хоризонт, чиято ужасяваща пустота поддържа хората занемели, а

митовете – силни. Митовете – те се хранят със страх. От тях се напластяват чудовища,

тръгнали да бродят из ширните блатисти местности като отколе задействани машини,

които вече никой не умее да изключи. Те плуват в мрачните води. Гушат се под покривите

с кръгли очища, пламнали като на кукумявки. И далече извън селата, отвъд горите,

торфените тресавища и езерата безименните създания оглеждат зорко своите владения и

бледите светлинки на къщите откъм върховете на северните планини.

Фокусирай върху Китинен – ръкава на река Кемийоки. Край Вуопио той се разклонява на

два залива: малкия Пику-Уопая и големия Исо-Уопая. Вторият е нашата цел. Той е

скромен по размери и заоблен. Дълбок. На дъното му се чумерят шуки с размерите на

дънери... В центъра на Исо-Уопая се мъдри Островът на мъртвите. Там се подвизава Оли

Млескалото. Ние обаче не отиваме при него, насочвам се малко по-встрани. В Исо-Уопая

се влива поточе, та съм намислил да кацнем до него като пеперуди – елегантно. Или да се

сгромолясаме. Изведнъж – *пляс!* През юни е мекичко да се плъоснеш в блатото. Дай да те

издърпам от калта *ииииииилюрп*. И един геройски шамар за капак – *бам!*

Добре дошъл на този свят! Не зяпай мен, а се огледай наоколо. Перфектно. От смърча се

обажда поен дрозд, а право напред, откъм блатото, се надига черен облак комари.

зииииииииииииии

Побъркващ звук, а, как мислиш? Е, свиква се. Недей да бършеш калта от себе си,

приятелче. Осигурява добра защита.

---

¹ Диалект на финския език, който се говори в пограничните области между Швеция и Финландия. В Швеция, където е приел множество заемки от шведския, е обявен за самостоятелен език с официален статут на малцинствен. Б. пр.

² Автохтонното население на северните части на Феноскандия и п-в Кола. В Норвегия, Швеция и Финландия имат статут на национално малцинство с конституционно признато право да съхраняват и развиват своите езици и култура. Б. пр.

зизизизизизизизизиз

Хайде да тръгнем покрай потока, застичал се сред тревите. Закачливи водомерки... Старай се да стъпваш по туфите. Да, поддават под ботуша, но издържат – за разлика от участъците между тях, способни да ти засмучат крака чак до бедрото. После блатните гадинки светкавично ще защъкат на мястото, ще ти изхлузят ботуша и ще си пробват зъбките на ходилата ти. Кофти усещане. Веднъж в селцето Саукоапа... Ето че кръвопийците ни застигнаха и накацаха. Гледай ги как печално забиват хоботчета. Не трепвай! Няма да успеят. Калта се е втвърдила и ни покрива като палто.

Благодари се, че наоколо няма и помен от тигрокраки страшилища. Те са грамадни като хеликоптери. Такъв един негодник е способен да метне зрял човек във въздуха, да забучи шилото си в околото му и да изсмуче всичките му вътрешности. После пуска сухата обвивка във върбовата горичка и кожата остава да се ветрее на клоните като пране на простор. На брега вдясно се вижда къщата на Юлиякови. Там вече не живее никой, но скоро ще се навъдят хора от кол и въже.

Ще ми повярваш ли, ако ти кажа, че допреди месец тук имаше метър и половина вода? По време на пролетното топене се образува голямо езеро. Мястото, където кацнахме, за седмица става чудно за риболов на чудски сиг.

Виждаш ли тясната бразда, дете прилича на пътечка? Тя е дело на героинята в нашата история. А ей там пък се вижда поточето ни. Нека да го последваме като дъга – в края му има съкровище. Но най-напред ни чака още малко върбалак. Той също е огънат от двете страни, сякаш някой е прокарал коридор в гъсталака – и точно такава е работата.

В центъра на горичката откриваме Затъntenото езеро. Плитка локва, чиято вода е разцъфнала от наторяването. Обитават я костури, обогатени с хумус. Едри като кухненски ръкохватки.

Хайде по-пъргавко! Май беше решил, че сме пристигнали? О, не! След върбалака ни чакат още мочурища и блатата. Тиня за пропадане. А за финал и още сто метра през наводнена ливада.

Джвакаме си по туфите...

Понякога имам чувството, че светът няма да потъне в морето, нито ще опустее, а чисто и просто ще се превърне в блато. Полята ще затънат в мочура. Селцата с енорийски църкви ще затънат в мочура. Пътните знаци, кръговите кръстовища, небостъргачите... всички те ще затънат в мочура. Дори ридовете и планините ще затънат в мочура, той ще се ширне и по езерата и океаните като някаква противна болест, та да няма как слънчев глъч да огрее рибите, а от Африка ще може да се придвижиш до Америка по еднообразно, поклащащо се, осеяно с пушица блато и цялото земно кълбо ще се превърне в бълбукаща, цвъртяща и джвакаща туфа и ще се чува само жуженето на комарите, а ново разумно същество ще се придвижва по мокротията на своите дълги механични нозе.

Дотогава обаче остава още дълго, а сега имам радостна вест. Вече приближаваме целта си.

Да, през цялото време вървахме към онова езерце, дете се мерзелее ей там напред.

Добре дошъл при Горното езеро.

Ако Затъntenото езеро беше плитко, то това е потресаващо плитко. Максимум трийсетина сантиметра. И пак е въпрос за интерпретация. Водата му е гъста като грахова супа, а някъде в онзи бульон се муси шука.

Това е сцената на нашата история, а там, на дъното – хлъзгавата главна героиня. Или по-точно: една от героините.

Затова дойдохме.

Но слушай сега! Как ли щуката се е озовала в подобна влажна зона? Както и казах, през май месец тук има езеро. Когато май заклони към юни, водата започва да намалява. Нивото ѝ спада, а забавените от ниските температури риби не схващат, че би трябвало да поразмърдат перки и да се отправят към Китинен. Някои будали остават да се шурат на място, точно както и в много други повратни моменти в живота, и скоро забелязват, че са се превърнали в пленници на езерцето, образувано от наводненията. Тогава започват плейофите: рибите се впускат да се изяждат едни-други. По правило в това езерце остават някоя и друга щука, два-три костура и няколко бабушки. Последните ги изяждат най-напред, следват по-дребните костури. И така нататък.

Накрая оцелява една-единствена щука. Положението ѝ никак не е завидно. Не се намира никаква храна, принудена е да лови стрелкащите се по повърхността на водата торни бръмбари и ако ѝ се усмихне късметът, се случва да се натъкне на някоя глупава полевка, излязла да поплува... На щуката не ѝ остава друго, освен да се плацика и да слабее в очакване на смъртта.

Чу ли? Тресна се врата на автомобил. Нашата героиня пристигна в къщата на Юлиякови. Това означава, че приключихме. Тя разполага с три денонощия. Аз пък вече нямам и секунда: започвам да затъвам в блатото. А, мерси, нямам нужда от помощ, ще си потъна, както си му е редът. Просто се отбих на гости, бях нещо като гид. Поразведох те. И не забравяй...